

Nr. 3-684/17
din 30 noiembrie 2017

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

MD-2004, mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu, 28

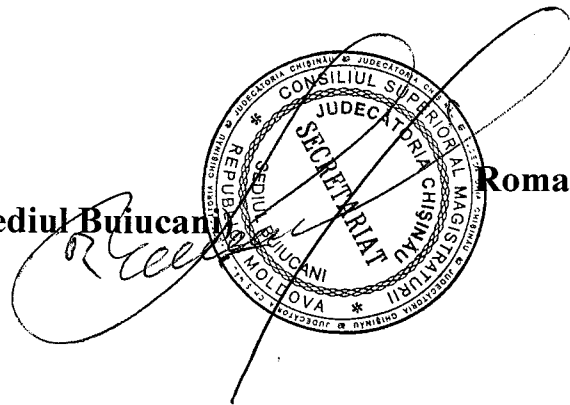
În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) se află cauza civilă pornită la acțiunea Rusu Valentina către Ministerul Economiei și Infrastructurii privind anularea actului administrativ, și anume anularea deciziei finale a comisiei de concurs, inclusiv decizia de refuz de a accepta dosarul său la concurs, cu dispunerea numirii unui concurs repetat pentru funcția nominalizată, acceptarea dosarului pentru examinare și încasarea prejudiciului moral.

În baza încheierii din 30 noiembrie 2017, Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), Vă expediază sesizarea reprezentantului reclamantei Rusu Valentina, avocatul Alexandru Bot, privind controlul neconstituționalității prevederilor art.27 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 2008, formulată de reprezentantul reclamantei Rusu Valentina, avocatul Alexandru Bot.

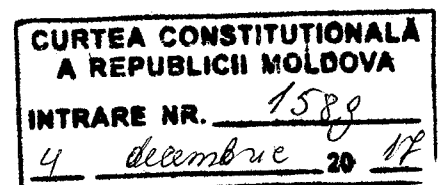
- Anexă: 1. Copia încheierii din 30 noiembrie 2017 pe 2 file;
2. Sesizarea privind controlul neconstituționalității pe 8 file;
3. Cauza civilă nr.3-684/17 pe 61 file.

Cu respect,

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani)

Roman PASCARI

Dosarul nr.3-684/17
12-3-62565-15092017

ÎNCHEIERE

30 noiembrie 2017

municipiul Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Roman Pascari
Olga Zglavoci

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului: avocat Alexandru Bot – împuternicit în baza mandatului nr.1173733 din 10.10.2017, identificat prin legitimația eliberată de Uniunea Avocaților din 03.02.2014.

Reprezentantului pârîtului: Otgon Alexandru, angajat în funcția de Șef al secției juridice în cadrul Direcției management instituțional al Ministerului Economiei și Infrastructurii, împuternicit prin procura nr.05/2-6113 din 18.10.2017.

În lipsa:

Reclamantei: Rusu Valentina, citată legal;

Soluționînd în ședință de judecată publică, în limba de stat, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Rusu Valentina către Ministerul Economiei și Infrastructurii privind anularea actului administrativ,

A C O N S T A T A T :

1. La data de 11 septembrie 2017 cu cerere de chemare în judecată s-a adresat Rusu Valentina către Ministerul Economiei și Infrastructurii privind anularea actului administrativ.
2. Indică Rusu Valentina în cererea sa de chemare în judecată că i s-a refuzat în participarea la concursul de ocupare a funcției publice vacante. Astfel, reclamanta nu a promovat etapa concursului documentelor în cadrul ministerului, iar ca motiv i s-a invocat că la data de 16 august 2012 a fost destituită din funcția publică deținută în cadrul Ministerului Tehnologiei și Comunicațiilor, în temeiul art.58, lit.(g) și art. 64 lit.a) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04 iulie 2008.
3. Mai relatează reclamanta în cererea sa de chemare în judecată că un motiv suplimentar indicat de autoritatea pârîtă pentru a nu fi admisă la concursul de ocupare a funcției publice vacante au fost prevederile art.27 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04 iulie 2008.

4. Solicită reclamanta anularea deciziei finale a comisiei de concurs, inclusiv decizia de refuz de a accepta dosarul său la concurs, cu dispunerea numirii unui concurs repetat pentru funcția nominalizată și acceptarea dosarului pentru examinare. La fel, a solicitat reclamanta achitarea prejudiciului moral de către autoritatea pârîtă.
5. La data de 09 noiembrie 2017, avocatul reclamantei, Alexandru Bot a depus o cerere prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.27 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 2008.
6. În motivarea acesteia indică: prevederea legală citată reglementează că persoana nu poate candida pentru o funcție publică în condițiile în care în ultimii 5 ani:
  - a) a fost destituită dintr-o altă funcție publică pe temei de aplicare a unei sancțiuni disciplinare, dacă anterior i s-a aplicat o sancțiune disciplinară, care nu s-a stins în modul stabilit;
  - b) a fost destituită dintr-o altă funcție publică pe temei de comitere a unei abateri disciplinare care a dus la consecințe grave;
  - c) i-a fost încetat contractul individual de muncă pe motive disciplinare.
7. Susține avocatul reclamantei că această normă contravine prevederilor art.43 alin.(1) din Constituție, care garantează dreptul la muncă și la protecția împotriva șomajului, iar legiuitorul a depășit vădit limitele restrîngerii rezonabile a dreptului la muncă.
8. Or, relevă avocatul reclamantei că art.54 alin.(2) din Constituție obligă legiuitorul – în caz de restrîngere a unor drepturi constituționale, precum cel la muncă să-și motiveze opțiunea prin rațiuni de ocrotire a securității naționale, a integrității teritoriale, a bunăstării economice a țării, a ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
9. În aceste circumstanțe, consideră avocatul reclamantei că privarea de dreptul la reangajare pe o perioadă de 5 ani, nu poate fi argumentată prin prisma listei enunțate.
10. Reprezentantul Ministerului Economiei și Infrastructurii, Alexandru Otgon, împuternicit în temeiul procurii nr.05/2-6113 din 18 octombrie 2017 (f.d.41) a solicitat respingerea cererii, menționând că obiectul sesizării nu corespunde prevederilor art.12¹ Cod de Procedură Civilă.
11. Soluționînd cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, audiind opiniile participanților la proces, examinînd actele anexate și raportîndu-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității prevederilor art.27 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008 și a suspenda procesul de judecată din următoarele considerente.
12. În conformitate cu alin.(1) art.12¹ Cod de Procedură Civilă dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau

- care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.
13. Potrivit alin.(3) al aceluiași articol din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.
  14. Potrivit lit.lit.a), g) alin.(1) art.135 din Constituția Republicii Moldova Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.
  15. Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea lit.lit.a) și g) alin.(1) art.135 din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.
  16. Înalta Curte a statuat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alin. (1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.
  17. Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.
  18. Drept urmare a celor justificate, ținînd cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, fiind o lege organică, excepția a fost ridicată de către reprezentantul reclamantei Rusu Valentina, avocatul Alexandru Bot, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul reclamantei.
  19. În conformitate cu art. 260 al.(1) lit.e) Cod de Procedură Civilă instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de constituționalitate.

20. În conformitate cu prevederile art.art.12¹, 260 alin.(1) lit.e), art. 263, art. art. 269-270 Cod de Procedură Civilă, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea reprezentantului reclamantei Rusu Valentina, avocatul Alexandru Bot, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate la prevederile art.27 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 2008, formulată de reprezentantul reclamantei Rusu Valentina, avocatul Alexandru Bot.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul reclamantei Rusu Valentina, avocatul Alexandru Bot privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Rusu Valentina către Ministerul Economiei și Infrastructurii privind anularea actului administrativ.

Se suspendă procesul în pricina civilă la cererea de chemare înaintată de Rusu Valentina către Ministerul Economiei și Infrastructurii privind anularea actului administrativ

Se obligă reprezentanții părților să informeze instanța de judecată despre examinarea sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac decât o dată cu fondul cauzei.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Roman PASCARI

Copia corespunde originalului
Judecător

Roman PASCARI
Roman PASCARI

RECLAMANTĂ:
RUSU Valentina

PÂRĂT:
MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII
Sediu: MD-2023, m. Chișinău,
Piața Marii Adunări Naționale 1
Fax: (022) 234064

CERERE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

În fapt, pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) se află acțiunea Valentinei Rusu contra Ministerului Economiei și Infrastructurii privind anularea actului administrativ. În particular, conform circumstanțelor cauzei reținem că dosarul reclamantei a fost refuzat pentru participarea la concursul de ocupare a funcției publice vacante. Or, pârât i-a comunicat reclamantei nu a promovat etapa concursului documentelor în cadrul ministerului, deoarece nu ar fi fost eligibilă de a ocupa o funcție publică vacantă, dat fiind faptul că, la data de 16 august 2012 a fost destituită din funcția publică deținută în cadrul Ministerului Tehnologiei și Comunicațiilor, în temeiul art.58, lit.(g) și art. 64 lit. a) al Legii nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Ministerul în calitate de pârât a mai comunicat că potrivit art.27 alin.(l) lit. g) al legii prenotate, la o funcție publică poate candida persoana, care în ultimii 5 ani nu a fost destituită dintr-o funcție publică conform art. 64 alin.(l) lit. a) și b) sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare. În acest context, Ministerul Economiei și Infrastructurii consideră că a aplicat corect prevederea legală, a acționat în conformitate cu cadrul legal și nu a încălcat careva drept pretins.

Prin prezenta venim să contestăm constituționalitatea art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, care în esență reglementează că persoana nu poate candida pentru o funcție publică în condițiile în care în ultimii 5 ani:

- a) a fost destituită dintr-o altă funcție publică pe temei de aplicare a unei sancțiuni disciplinare, dacă anterior i s-a aplicat o sancțiune disciplinară, care nu s-a stins în modul stabilit;
- b) a fost destituită dintr-o altă funcție publică pe temei de comitere a unei abateri disciplinare care a dus la consecințe grave;
- c) i-a fost încetat contractul individual de muncă pe motive disciplinare.

Astfel, motivele de fapt și de drept ale pretențiilor de neconstituționalitate au fost dezvoltate în formularul anexat la prezenta cerere.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr.2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Or, raportat la textul evidențiat constatăm că la moment nu există impedimente pentru dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate.

În baza celor menționate,

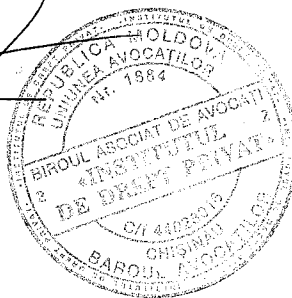
SOLICITĂM:

1. Admiterea cererii;
2. Dispunerea prin Încheiere asupra ridicării excepției de neconstituționalitate relativă exercitării controlului constituționalității art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008;
3. Suspendarea examinării pricinii până la soluționarea irevocabilă de către Curtea Constituțională a sesizării privind exercitarea controlului constituționalității art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008.

Anexă: Formularul sesizării – 4 exemplare.

Alexandru BOT

Avocatul Valentinăi Rusu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
ChișinăuMD 2004,
Republica Moldova**

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

AUTORUL SESIZĂRII:

1. **Nume:** Bot
2. **Prenume:** Alexandru
3. **Funcția:** Avocat
4. **Adresa:** Biroul Asociat de Avocați „Institutul de Drept Privat”, mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 125/1
5. **Tel/fax:** 0 22 46 00 15, mob. 0 68 11 11 46
6. **E-mail:** bot.alexandru@law.md

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Obiect al ridicării excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, care reglementează că: *„La o funcție publică poate candida persoana care (...) în ultimii 5 ani nu a fost destituită dintr-o funcție publică conform art. 64 alin. (1) lit. a) și b) sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare”,* sub aspectul corespunderii dispozițiilor constituționale prevăzute la art. 1 alin. (3), 23 alin. (2), 43 alin. (1) și 54 din Constituția Republicii Moldova.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

2. Prevederi relevante ale Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, nr. 158 din 2008:

**Articolul 27.
Condițiile pentru a candida la o funcție publică**

- (1) La o funcție publică poate candida persoana care îndeplinește următoarele condiții de bază:
- a) deține cetățenia Republicii Moldova;
  - b) posedă limba moldovenească și limbile oficiale de comunicare interetnică vorbite în teritoriul respectiv în limitele stabilite de lege;
  - c) are capacitate deplină de exercițiu;
  - d) nu a împlinit vârsta necesară obținerii dreptului la pensie pentru limită de vârstă;
  - e) este aptă, din punct de vedere al stării sănătății, pentru exercitarea funcției publice, conform certificatului medical eliberat de instituția medicală abilitată, dacă pentru funcția respectivă sunt stabilite cerințe speciale de sănătate;
  - f) are studiile necesare prevăzute pentru funcția publică respectivă;
  - g) în ultimii 5 ani nu a fost destituită dintr-o funcție publică conform art. 64 alin. (1) lit. a) și b) sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare;
  - h) nu are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvârșite cu intenție;
  - i) nu este privată de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, ca pedeapsă de bază sau complementară, ca urmare a sentinței judecătorești definitive prin care s-a dispus această interdicție.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

În conformitate cu anunțul amplasat pe site-ul www.cariere.gov.md, sub nr. 5 din 19 mai 2017, Rusu Valentina a depus la Secția de resurse umane a Ministerului Economiei setul de acte pentru participarea la concurs pentru ocuparea funcției publice vacante de Șef Direcție dezvoltarea infrastructurii calității. Termenul limită de depunere a documentelor la concurs a fost 23 mai 2017, orele 16.00.

Pentru a participa la concurs, Rusu Valentina a prezentat toată lista documentelor solicitate în conformitate cu anunțul de concurs.

Potrivit anunțului, condițiile de participare la concurs sunt: a) deține cetățenia Republicii Moldova, b) posedă limba de stat și limbile oficiale de comunicare interetnică vorbite pe teritoriul respectiv în limitele stabilite de lege; c) are capacitate deplină de exercițiu.... g) în ultimii 5 ani, nu a fost destituită dintr-o funcție publică conform art. 64 alin. (1) lit. a) și b) sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare, etc.

Petiționara a întrunit toate condițiile specificate mai sus.

Prin răspunsul din 31 mai 2017 nr. 14-3015, transmisă contra semnătură la 20 iunie 2017, secretarul de stat al Ministerului Economiei, dna Angela Susanu a comunicat următoarele: *În temeiul art. 27, alin. (1), lit. g), art. 58 lit. g) și art. 64 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 158 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, dosarul nu a fost acceptat la concursul de ocupare a funcției publice.*

La 19 și 20 iulie 2017, de către reclamantă au fost expediate 2 cereri prealabile prin care a fost solicitată revocarea actului administrativ ca fiind ilegal și neîntemeiat.

Prin răspunsul Ministerului Economiei și Infrastructurii Drumurilor din 11 August 2017 (recepționat la 13 august 2017) s-au comunicat următoarele; Ministerul Economiei și Infrastructurii a informat că a examinat două cereri prealabile depuse de reclamantă la data de 20.07.2017 (înregistrată în cancelaria ministerului cu nr.7811 din 20.07.2017 și nr.7804 din 20.07.2017) cu privire la participarea la concursul de ocupare a funcției publice vacante de Șef de Direcție dezvoltarea infrastructurii calității și supravegherea pieței.

Reprezentanții pârâtului au comunicat că reclamanta nu a promovat etapa concursului documentelor în cadrul ministerului, deoarece nu ar fi fost eligibilă de a ocupa o funcție publică vacantă, dat fiind faptul că, la data de 16 august 2012 a fost destituită din funcția publică deținută în cadrul Ministerului Tehnologiei și Comunicațiilor, în temeiul art.58, lit.(g) și art. 64 lit. a) al Legii nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Ministerul în calitate de pârât a mai comunicat că potrivit art.27 alin.(l) lit.g) al legii prenotate, la o funcție publică poate candida persoana, care în ultimii 5 ani nu a fost destituită dintr-o funcție publică conform art.64 alin.(l) lit.a) și b) sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare.

În acest context, Ministerul Economiei și Infrastructurii consideră că a aplicat corect prevederea legală, a acționat în conformitate cu cadrul legal și nu a încălcat careva drept pretins.

În răspunsul autorității publice a mai fost comunicat în răspuns la cerințele înaintate în cererea prealabilă prin invocarea pct.17 alin.(2) din Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice prin concurs, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, că în decurs de 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului pentru depunerea documentelor, comisia de concurs examinează dosarele candidaților și ia decizia cu privire la admiterea lor la concurs. Secretarul comisiei de concurs plasează lista candidaților admiși la concurs pe panoul informațional de la sediul autorității și pe pagina web a autorității publice, precum și comunică candidaților neadmiși la concurs motivul respingerii dosarului.

NB: *Ținem să precizăm că destituirea dnei Rusu Valentina 16 august 2012 din funcția deținută în cadrul Ministerului Tehnologiei și Comunicațiilor, timp de 14 ani și 6 luni, s-a realizat cu încălcarea dreptului acesteia la un proces echitabil, în condițiile în care aceasta în procesul de contestare a sancțiunii de destituire a fost reprezentată de prepușii SC „Euro Contact Transnațional” SRL cercetați penal pentru eliberarea „mandatelor de licență”, inclusiv pentru practicarea activității de avocat.*

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire nemijlocită la art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008:

În conformitate cu prevederile normei menționate, persoana nu poate candida pentru o funcție publică în condițiile în care în ultimii 5 ani:

- a) a fost destituită dintr-o altă funcție publică pe temei de aplicare a unei sancțiuni disciplinare, dacă anterior i s-a aplicat o sancțiune disciplinară, care nu s-a stins în modul stabilit;
- b) a fost destituită dintr-o altă funcție publică pe temei de comitere a unei abateri disciplinare care a dus la consecințe grave;
- c) i-a fost încetat contractul individual de muncă pe motive disciplinare.

În acest context venim să obiectăm că modalitatea de formulare a normei contestate nu respectă cerințele minime de calitate a legii. În acest sens, venim să evidențiem că în **Hotărârea nr. 10 din 16 martie 2017, privind excepția de neconstituționalitate a art. 80 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014**, Curtea Constituțională a accentuat că „*exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii. Curtea reiterează că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În acest sens, Curtea reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.*”

Pe cale de consecință, în condițiile în care art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, operează cu valori fixe precum „5 ani”, subiectul destinat (candidatul la funcția publică) este dublu culpabilizat pentru omisiunea sa disciplinară. Or, concluzia se încheagă în circumstanța în care aceeași Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în art. 60 alin. (1), prevede că termenul de acțiune a sancțiunii disciplinare nu poate depăși un an de la data aplicării. Astfel, în condițiile în care art. 58 lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, prevede suficient de clar că „destituirea din funcția publică” este o sancțiune disciplinară, atunci termenul ei de acțiune este limitat la perioada de 1 an.

Respectiv, subiectul destinat al normei e limitat în exercitarea dreptului său la muncă atât de efectul valabilității sancțiunii disciplinare de 1 an, cât și de imposibilitatea de a se reangaja într-o funcție publică pe un termen de 5 ani.

În același context, art. 43 alin. (1) din Constituție garantează dreptul la muncă, precum și la protecția contra șomajului. Prin coroborarea respectivei norme cu prevederile art. 4 alin. (1) din Constituție, rezultă că sensul normei citate este dezvoltat și prin prevederile art. 6 par. 1 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale (în vigoare pentru Republica Moldova din 26.04.1993). Respectivul act internațional prevede că statele părți la Pactul menționat recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept. Or, garantarea acestui drept presupune *inter alia* și reglementarea unor sancțiuni proporționale faptei pentru care legiuitorul restricționează reangajarea în câmpul muncii a subiectului culpabil.

În baza obiecțiilor aduse pe marginea încălcării art. 43 alin. (1) din Constituție, trebuie să constatăm că legiuitorul a depășit vădit limitele restrângeri rezonabile a dreptului la muncă. În acest sens, alin. (2) din art. 54 din Constituție obligă legiuitorul, în caz de restrângere a unor drepturi constituționale, precum cel la muncă, să-și motiveze opțiunea prin rațiuni de ocrotire a **securității naționale, a integrității teritoriale, a bunăstării economice a țării, a ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării**

drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Încercarea ajustării art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008 la textul art. 54 din Constituție, face evident faptul că privarea persoanei de dreptul la reangajare, pe o perioadă de 5 ani, nu poate fi argumentată prin prisma listei sus-evidențiate.

E de menționat că restricțiile, în general, au caracter permanent, fiind aplicate de autoritățile publice naționale în împrejurări diverse, prezentând măsuri necesare într-o societate democratică. Astfel, Curtea de la Strasbourg în jurisprudența sa a subliniat diferite scopuri din cele consacrate expres de Convenție: protecția moralei publice în speța de referință *Handyside c. Regatului Unit*, securitatea națională în speța *Klass și alții c. Germaniei*, protecția drepturilor altora în speța *Lingens c. Austriei*, bunăstarea economică a țării în speța *Abdulaziz, Cabales și Balkandali c. Regatului Unit*, protecția autorității și imparțialității puterii judecătorești în speța *Amihalachioaie c. Moldovei*, securitatea națională și integritatea teritorială în speța *Kommersant Moldovi c. Moldovei*, protecția reputației altor persoane în speța recent *Lewandowska-Malec c. Poloniei* etc

Cu privire la respectarea anumitor drepturi, în conformitate cu standardele internaționale ingerința statului în dreptul subiectiv se evaluează în baza unui test compus din trei etape: (1) prevederea de lege (consacrarea legală), (2) urmărirea unui scop legitim, (3) necesitatea într-o societate democratică. Oferirea de răspunsuri în cadrul fiecărei etape constituie pași concreți în definitivarea soluției legitime și corecte cu referire la speța analizată. Astfel, anume datorită parcurgerii faptice a triplului test al ingerinței, se face posibilă adoptarea de soluție finală. Or, în prezența speței, justificarea legală invocată nu corespunde prevederilor triplului test.

Suplimentar, proporționalitatea sancțiunii de destituire din funcție, devine declarativă în condițiile în care reglementările Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public sunt analizate în comparație cu prevederile Codului penal. Astfel, art. 65 Cod penal cu titlu de pedeapsă complementară conturează noțiunea privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, care constă în interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o activitate de natura aceleia de care s-a folosit condamnatul la săvârșirea infracțiunii. Important e de accentuat că alin. (2) al art. 65 Cod Penal prevede clar că privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate poate fi stabilită de instanța de judecată pe un termen de la 1, la 5 ani, iar în cazurile expres prevăzute în Partea specială a codului penal – pe un termen de la un an la 15 ani. De exemplu art. 328 alin. (1) Cod penal sancționează fapta de depășire a atribuțiilor de serviciu cu o pedeapsă complementară de privare în exercitarea unei funcții publice de la 2 la 5 ani. Cu alte cuvinte unui funcționar public condamnat penal în limita art. 328 alin. (1) Cod penal, dreptul la reangajare devine operabil după 2 ani de la data devenirii definitive a sentinței de condamnare. Totodată, un funcționar public destituit din funcție în baza art. 64 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și care nu se face culpabil decât pentru anumite omisiuni disciplinare, este constrâns de a fi privat de dreptul la reangajare pe un termen de 5 ani, termen pentru care legea nu admite derogări. Deci, persoana necondamnată penal este efectiv mai dezavantajată decât cea cu antecedente penale.

Raportând cele constatate la speța *Zilberberg c. Moldovei* e de constatat că termenul de 5 ani, încorporat în art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, are o natură mai degrabă penală decât disciplinară. În acest context, Curtea a subliniat că pentru a determina dacă o abatere se califică ca „penală”, în sensul Convenției, prima chestiune care trebuie stabilită este dacă norma care definește abaterea aparține dreptului penal în sistemul juridic al statului pârât; iar ulterior trebuie examinată natura abaterii și, în sfârșit, **natura și gradul de severitate ale pedepsei**, care putea fi aplicată persoanei în cauză, luând în considerație obiectul și scopul articolului 6 al Convenției, sensul obișnuit al termenilor din articolul respectiv, precum și legislația Statelor Contractante (a se vedea, printre altele, *the Ganyfallou AEBE v. Greece*, hotărâre din 24 septembrie 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-V, p. 1830, § 32).(...) Aceste criterii sunt alternative, și nu cumulative: pentru ca articolul 6 să devină aplicabil, este

suficient ca abaterea în cauză să fie, prin natura sa, „penală” din punctul de vedere al Convenției sau ar trebui să facă persoana în cauză pasibilă de o sancțiune care, datorită naturii sale și gradului de severitate, ține, de obicei, de domeniul „penal” (a se vedea, *inter alia*, *Lutz v. Germany*, hotărâre din 25 august 1987, Seria A, nr. 123, p. 23, § 55). Respectiv, în condițiile în care Rusu Valentina este ținută să îndure efectul prohibitiv al normei de la art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, prin a fi privată de a ocupa o funcție publică de 5 ani, trebuie să deducem că aceasta a fost supusă unei sancțiuni care prin natura sa este una penală. Or, termenul de 5 ani e, de altfel, și limita maximă a pedepsei de privare de a ocupa anumite funcții, care poate fi aplicată cu titlu general în ordinea emiterii unei sentințe penale.

La acest capitol, de altfel, s-a expus și Curtea Constituțională, în Hotărârea sa nr. 10 din 10 mai 2016, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 345 alin. (2) din Codul contravențional. Astfel, în condițiile în care art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008, conturează anumite sancțiuni de sorginte penal, urmează prin analogie să aplicăm principiile care au invalidat din punct de vedere constituțional sancțiunile contravenționale fixe. Or, în limitele Hotărârii citate Curtea Constituțională subliniază că în lipsa unei sancțiuni relativ determinate și a altor mecanisme de individualizare a sancțiunii în legea contravențională persoana nu are nici o posibilitate reală și adecvată de a beneficia pe cale judiciară de protejarea drepturilor sale, inclusiv de o *sancțiune echitabilă*. Curtea reține că individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei. Curtea relevă că principiul individualizării sancțiunilor contravenționale, ca și cel al pedepselor în dreptul penal, trebuie să se afirme într-un cadru al **deplinătății drepturilor fundamentale**. În concluzie, Curtea subliniază că lipsa mecanismelor, prin care ar fi posibilă realizarea individualizării sancțiunii, **denaturează caracterulefectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii**.

În efect, se încheagă încălcarea directă a art. 23 alin. (2) din Constituție care reglementează obligația pozitivă a statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr.2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;*

- *excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;*

- *sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza;*

- *judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

(1) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*

(2) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

(3) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

(4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

V. CERINȚELE AUTORULUI

Reieșind din cele relevate, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit.a), art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a), art.39 din Codul juridiciei constituționale, solicităm exercitarea controlului constituționalității art. 27 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 2008.

Alexandru BOT
Avocat, în interesele Valentinei RUSU

